Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-careḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
a administrațiune, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtu abonamentele câtŭ și insertiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 78. Brașovŭ, Sâmbătă, 10 (22) Aprilie 1893.

Nou abonamentŭ la GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Aprilie 1893 st. v.

s'a deschisŭ nou abonamentŭ, la care învitămŭ pe toțĭ amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ . . . . 12 fl.
pe șése lunĭ . . . . 6 fl.
pe trei lunĭ . . . . 3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe unŭ anŭ . . . . . 40 francĭ
pe șése lunĭ . . . . . 20 „
pe trei lunĭ . . . . . 10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ . . . . 2 fl.
pe șése lunĭ . . . . 1 fl.

Pentru România și străinătate:

pe unŭ anŭ . . . . 8 francĭ
pe șése lunĭ . . . . 4 „

Abonarea se póte face mai ușorŭ prin **mandate postale.**

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Escesele șoviniste și armata.

Brașovŭ, 9 Aprilie v.

Erĭ amŭ arătatŭ, în ce mare încurcătură se află pretinsulŭ liberalismŭ unguresců, care mĕsură cu mĕsurĭ deosebite Maghiarilorŭ și Nemaghiarilorŭ.

Astăḑi voimŭ sĕ vorbimŭ de încurcătura, în care au ajunsŭ șoviniștii cu demonstrațiunile lorŭ nesfĕrșite pentru idolulŭ lorŭ Kossuth.

In ḑilele acestea s'a lățitŭ scirea, că ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu a ordonatŭ, ca în viitorŭ musicele militare sĕ nu mai cânte în teatrele din Ungaria.

Se înțelege, că o asemenea mĕsură a trebuitŭ sĕ producă mare sensațiă și a atinsŭ durerosŭ pe șoviniștii de totŭ soiulŭ. In sine este unŭ lucru ne'nsemnatŭ, dér rĕmâne totușĭ fórte supĕrăciosŭ, când șefulŭ administrației armatei atinge astfeliu orgoliulŭ ne'mblânḑițilorŭ kossuthiștĭ.

Care e causa procederei sale?

S'a întêmplatŭ de curendŭ, ca în teatrulŭ poporalŭ din Pesta, într'o piesă, în care vine înainte și cântecululŭ lui Kossuth, sĕ se facă demonstrațiunĭ turbulente, cerêndu-se mereu repețirea acestui cântecŭ revoluționarŭ între strigările sgomotóse ale publicului. Intr'o singură séră, musica a fostŭ silită sĕ repeteze de șése orĭ cântecululŭ lui Kossuth. Și aceste demonstrațiunĭ s'au repetatŭ în mai multe serĭ după olaltă.

Dér după pilda din Pesta s'a luatŭ și teatrulŭ din Dobriținŭ și în alte teatre din provinciă s'a făcutŭ scandalŭ cu lărmuitórea cerere de-a se repeta în infinitŭ cântecululŭ lui Kossuth, și pretutindenĭ musicele militare formau orchestra.

Se vede, că în ministeriulŭ de rĕsboiu s'au cugetatŭ, decă este convenabilŭ, ca musicele militare sĕ ia parte activă, deși indirectŭ, la demonstrațiunile nebune pentru Kossuth. Resultatulŭ a fostŭ hotărîrea, de-a le interḑice sĕ mai cânte în teatre, căcĭ numai așa mai puteau fi ferite de-a fi întrebuințate de-a fi întrebuințate la unorŭ demonstrațiunĭ incompatibile cu vaḑa și cu posiția armatei comune, din care facŭ parte.

S'a doveditŭ în casulŭ acesta, că nebunia „patriotică“ a șoviniștilorŭ póte fi fără marginĭ, dér că indulgența armatei față cu ei trebue sĕ șĭ aibă marginele sale, decă nu voesce sĕ se pună la discrețiunea publicului de pe strade.

Cum-că au simțitŭ și căpeteniile șoviniștilorŭ lovitura, ce au primit'o, — décă, precum se asigură, în adevĕrŭ esistă acelŭ ordinŭ, — dovedesce și interpelarea, ce a adresat'o în ședința de Mercurĭ a camerei Carol Eötvös ministrului honveḑilorŭ în afacerea musicei militare din Dobriținŭ.

Tonulŭ, în care s'a motivatŭ acéstă interpelațiă, este multŭ mai liniștitŭ, decâtŭ cum s'a întêmplatŭ altă dată la asemenĭ ocasiunĭ. Eötvös vorbi de buna înțelegere necesară între societate și armată, care fiindŭ o instituțiune de statŭ, trebue sĕ fiă cu „națiunea“ în deplină solidaritate etc. S'a ferită însĕ de-a folosi limbagiulŭ vehementŭ obicĭnuitŭ la Kossuthiștĭ.

Și a fostŭ la locŭ acéstă precauțiune a lui Eötvös, pentru-că și așa demonstrațiunile pentru Kossuth au produsŭ o mare nemulțămire la curte și în casulŭ de față mĕsura ministrului comunŭ de rĕsboiu este în sine atâtŭ de justă, încâtŭ chiar și unele dintre foile unguresci recunoscŭ acum, că ministrulŭ n'a mai pututŭ sĕ sufere, ca musicele militare, carĭ suntŭ o instituțiune a armatei comune, sĕ fiă dejosite a servi ca unéltă iubitorilorŭ de scandalurĭ și de demonstrațiunĭ.

Escesele șoviniștilorŭ au produsŭ, precum se vede, o reacțiune, care nicĭ nu se putea înlătura. Dér suntemŭ încă numai la începutŭ, căcĭ escesele șoviniste nu se îndreptă numai în contra armatei, ci ele au unŭ terenŭ vastŭ față cu totŭ ce e nemaghiarŭ în țéră, și până ce nu li-se va pune aicĭ stavilă, nicĭ armata nu va puté fi scutită de ele.

Sinódele române gr. or.

și politica bisericéscă a guvernului.

In tóte cele trei sinóde gr. or. alŭ archidiecesei, dela Sibiiu, și alŭ dieceselorŭ sufragane, din Aradŭ și Caransebeșŭ, s'au desbătutŭ și s'au primitŭ resoluțiunĭ prin carĭ se protestéză în contra intenționatelorŭ reforme politice bisericescĭ ale guvernului.

In tóte trei sinódele, se vede că în urma unei înțelegerĭ comune, s'a luatŭ de basă la discuțiune unŭ proiectŭ de resoluțiune identicŭ și de următorulŭ cuprinsŭ.

Proiectŭ de resoluțiune

în cestiunile politico-bisericescĭ pendente.

Considerândŭ, că reformele de mare importanță puse în vedere în programulŭ politico-bisericescŭ alŭ guvernului, décă s'ar realisa, lipsindŭ pe tóte relațiunile familiare ale cetățenilorŭ statului de basa lor religiósă-morală și nealterabilă de astăḑĭ, le-arŭ așeḑa pe base de dreptŭ de totŭ nouĕ, profane, pur lumescĭ și prin urmare schimbăcióse, ér de altă parte deopotrivă cu interesele celorlalte bisericĭ din patriă în multe privințe arŭ vătĕma în modŭ gravŭ drepturile și interesele vitale ale bisericei nóstre ortodoxe naționale, basate pe învĕțăturile nealterabile ale lui Christosŭ și în legile străvechĭ ale patriei;

considerândŭ, că sinodulŭ archidiecesanŭ arŭ comite o negligare a datorințelorŭ sale, décă în fața unorŭ pericule atâtŭ de amenințătóre pentru biserică, nu ar lua mĕsurile posibile între marginile legale ale competinței sale, pentru evitarea acelora, încă în stadiulŭ de acum alŭ acelorŭ proiecte de reforme problematice;

considerândŭ, că reformele contemplate nu derivă din vr'o necesitate generală, simțită de popórele creștine ale patriei nóstre, ci din contră ele arŭ vătĕma adêncŭ, și în urmă ar sgudui în modŭ îngrijitorŭ sentimentele religióse-morale, astăḑĭ încă adêncŭ înrădĕcinate, mai alesŭ în inimile credincioșilorŭ bisericei nóstre;

considerândŭ, că întroducerea matriculelorŭ de statŭ, șĭ-ar greși cu desĕvîrșire scopulŭ principalŭ, adecă celŭ relativŭ la botezurile necompetente, pentru-că matriculele de botezŭ, — despre unŭ actŭ sacramentalŭ, carele numai preotulŭ îlŭ póte sĕvîrși, nicĭodată nu se potŭ preface în matricule de statŭ, — ér aci numai astea arŭ fi de consideratŭ;

mai departe, că pe lângă aceea, că astfelŭ de mĕsurĭ, în starea presentă a administrațiunei noastre politice, ar sgudui în modŭ seriosŭ siguritatea și autenticitatea acestorŭ registre publice, — credincioșilorŭ bisericei nóstre, ca contribuabilĭ ai statului, le-ar impune sarcinĭ nouĕ, grele și nejustificate, clerului nostru i-ar causa o daună simțitóre în venitele sale și altmintrelea insuficiente; și afară de acestea ar altera legătura spirituală-bisericéscă dintre părinții sufletescĭ și credincioșii lorŭ;

că prin urmare întroducerea matriculelorŭ de statŭ, ar fi o mĕsură necorĕspunḑĕtóre scopului contemplatŭ, costisitóre și asemenea dăunóse pentru statŭ și pentru biserică;

considerândŭ, că întrodusă intenționata căsĕtoriă civilă, așeḑĕmintele sacre ale dreptului canonicŭ alŭ bisericii nóstre ar perde din autoritatea lorŭ, vigórea legală, de care se bucură astăḑĭ judicatura bisericéscă în afacerile matrimoniale s'ar desființa, ér cununia bisericéscă, despoiată de vigórea ei de dreptŭ, în ochii masselorŭ, carĭ ușorŭ sĕ lasă a fi confundate prin astfelŭ de mĕsurĭ distrugĕtóre, ar puté sĕ se degradeze la o ceremoniă cu totulŭ superfluă, fiindŭ ea lipsită de tótă valórea practică și totușĭ împreunată cu unele spese, decĭ biserica ar fi gravŭ lovită în douĕ privințe, fiindcă de-o parte, prin astfelŭ de reforme, deși în contra intențiunilorŭ autorității de statŭ, dér totușĭ sub scutulŭ ei, așa ḑicêndŭ prin statŭ, s'ar provoca și promova indiferentismulŭ religionarŭ, ér de altă parte plenitudinea autorității bisericei, de care se bucură de secoli, s'ar reduce la minimulŭ ei;

considerândŭ mai departe, că o atare devalvare fatală a străvechei autoritățĭ bisericescĭ ar face biserica incapabilă de a pășĭ cu efectŭ în contra rĕspândirei necredinței, de care tocmai în urma astorfel de reforme trebue sĕ ne temem, ér prin acéstă biserica ar deveni totodată incapabilă și de a corĕspunde în deplina mĕsură misiunei sale publico-politice, adecă de a servi statului, ca ultimulŭ, celŭ mai puternicŭ și celŭ mai sigurŭ raḑimŭ alŭ ordinei sociale; căsătoria civilă intenționată, ar fi decĭ de-o potrivă pernicióśă pentru statŭ, ca și pentru biserică.

considerândŭ, că modificarea art. de lege LIII din 1868, care formézá sorgintea propriă a actualelorŭ discusiunĭ confesionale, — de asemenea pusă în vedere prin programulŭ politic-bisericesc al guvernului,—ar forma numai unŭ actŭ de dreptate politică și de liberalismŭ, căcĭ apartinența confesională a cetățenilorŭ nu constitue unŭ interesŭ de statŭ, prin urmare o restrîngere prin lege a libertății naturale a părinților relativŭ la confesiunea copiilorŭ lorŭ, în acéstă privință invólvă o spoliare de dreptŭ, așadéră o astfelŭ de modificare de lege, respective unŭ asemenea actŭ de dreptate, nu reclamă nicĭ din punctulŭ de vedere al confesionalismului vre-o compensațiune, nicĭ din punctulŭ de vedere alŭ statului luarea unorŭ mĕsurĭ legislatorice de apĕrare, cu atâtŭ mai puținŭ rĕsturnarea unorŭ instituțiunĭ seculare, bine așeḑate și bine probate;

considerândŭ mai de parte, că pretinsele inconveniente, carĭ s'ar fi ivitŭ pe icĭ pe colo la căsĕtoriile mixte și ale celorŭ convertițĭ, la carĭ sĕ și face provocare spre justificarea intenționatei roforme de căsĕtoriă, nu derivă din simultana valóre legală a dispositiunilorŭ incongruente ale dreptului matrimonială la diferitele confesiunĭ, ci din nerespectarea acestorŭ dispositiunĭ séu a legilorŭ generale ale țĕrei, dér astfelŭ de casuri, de altmintrea escepționale, ar puté sĕ se justifice celŭ multŭ órešĭ-carĭ dispositiunĭ potrivite escepționale, — nicĭ într'unŭ casŭ însĕ n'ar puté justifica mĕsurĭ le